

Uz križ Isusov stajala je Majka Njegova

Križni put za mlade

UVODNA MOLITVA

Isuse, želim biti s Tobom na Tvome križnom putu.

Želim Ti biti blizu, kao Marija.

S njom Te želim slijediti.

S njom Te želim ljubiti.

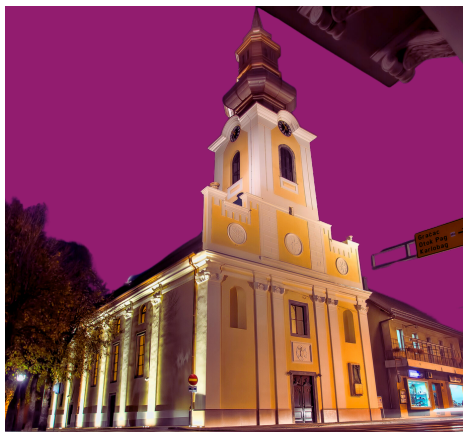
Majko, povedi me k Isusu!

Amen.

Stala plačuć' tužna Mati,

gledala je kako pati

Sin joj na križ uzdignut.

I. POSTAJA ISUSA OSUĐUJU NA SMRT

Katedrala Navještenja BDM - Gospić

Katedrala Navještenja Blažene Djevice Marije u Gospiću uzdignuta je na stupanj i dostojanstvo katedralne crkve 25. svibnja 2000. godine, osnutkom Gospićko-senjske biskupije. Prvotno kao župna crkva, današnja Katedrala izgrađena je između 1781. do 1783. godine u baroknom klasicizmu, primjer je tipizirane krajiške crkve 18. stoljeća.

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svjetom križu otkupio svijet.

Pilat izvede Isusa i posadi na sudačku stolicu na mjesto koje se zove Litostrotos – Pločnik, hebrejski Gabata – a bijaše upravo priprava za Pashu, oko šeste ure – i kaže Židovima: „Evo kralja vašega!“ Oni na to povikaše: „Ukloni! Ukloni! Raspni ga!“ Kaže im Pilat: „Zar kralja vašega da razapnem?“ Odgovoriše glavari svećenički: „Mi nemamo kralja osim cara!“ Tada im ga preda da se razapne. (Iv 19,13-16)

Izranjen bičevanjem i trnovom krunom okrunjen, Isus je šutke slušao kako Ga njegov narod sudi. On je jasno rekao da je došao da život imaju, u izobilju da ga imaju. No njegovi ne primiše ni Njega ni život koji im je želio dati.

I Marija je bila među narodom i slušala osude protiv svoga Sina. Dobro Ga je poznavala i znala je da je nevin. Znala je da On nije samo njezin sin nego i Sin Božji. Gledala Ga je kako se ne opire i kako pušta da Ga nepravedno sude. Sudili su Ga oni koji su radije birali čovjeka i grijeh („Mi nemamo kralja osim cara!“) nego Boga.

Sjetila se kako je prije puno godina i Ona bila stavljena pred izbor hoće li izabrati čovjeka ili Boga. Tada, u trenutku navještenja,

izabrala je Boga i postala je blagoslovljenom među svim ženama.
Vjerovala je Bogu.

Sada je Marijino trpljenje vidjeti kako ljudi ne izabiru Boga. Kako
Ga sude i kako Ga žele ukloniti.

Marijo, molim te za milost da u svakome trenutku svoga života
mogu izabrati Boga i krenuti za Isusom noseći svoj križ.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

Dušom njenom razboljenom,
rastuženom, ražaljenom,
prolazio mač je ljut.

II. POSTAJA Isus uzima na se križ

Svetište Gospe od Čudeša kao najveća sakralna građevina u srednjovjekovnoj Hrvatskoj kao i unutrašnjost crkve koja predstavlja reprezentativan primjer neogotičkog opremanja sakralnog prostora nalaze se u Registru kulturnih dobara Ministarstva kulture Republike Hrvatske kao zaštićeno kulturno dobro sakralne graditeljske baštine.

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svetoj križu otkupio svijet.

I poče ih poučavati kako Sin Čovječji treba da mnogo pretrpi, da ga starješine, glavari svećenički i pismoznanci odbace, da bude ubijen i nakon tri dana da ustane. (Mk8,31)

Isus je znao da će mnogo trpjeti. Govorio je o tome svojim učenicima. Sigurno je o tome čula i Njegova Majka. Tada nije mogla ni zamisliti što će sve sadržavati to trpljenje. A evo, došao je čas. Sada Ga gleda kako uzima na sebe križ. Primio ga je krotak kao janje kad ga odvođe na klanje. Bez opiranja.

Marija je znala da On ima silu i snagu i da bi samo jedna Njegova riječ bila dovoljna da zbacila sa sebe križ i da se izbavi iz ruku tlačitelja. Ali Isus to ne čini. On prima na se križ. Gledajući sada svoga Sina, sjetila se kako je, prihvativši utjelovljenje Sina Božjega, i Ona zajedno s Isusom prihvatila križ ljudske osude, neprihvaćenosti i neizvjesnosti. Bez opiranja. Marijo, izmoli mi milost da prihvatim svoj križ bez opiranja, gledajući kako je to Isus učinio. Smiluj nam se, Gospodine!

*O koliko uciviljena, bješe Ona uzvišena,
Majka sina jedinog!*

III. TREĆA POSTAJA ISUS PRVI PUT PADA POD KRIŽEM

Crkva Majke Božje Poljica - Otočac

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svjetom križu otkupio svijet.

I noseći svoj križ, iziđe on na mjesto zvano Lubanjsko, hebrejski Golgota. (Iv 19,17)

Osim Isusa nitko ne zna koliko je križ uistinu težak. To nije samo težina drvenih greda. To je težina svih ljudskih osuda i grijeha.

Marija gleda prvi pad svoga Sina. Guranje, vika i likovanje onih koji su se naslađivali Isusovim padom nisu dopirali do nje. Njezin pogled bio je samo na njezinu Sinu. Srce joj se razdiralo jer nije mogla podmetnuti svoja leđa da Mu pomogne. Nije Ga mogla zaštititi od boli. To je bilo veliko Marijino trpljenje – nemoć da sačuva svoga Sina od boli. Marija je prihvatila i tu nemoć i tu bol.

Marijo, pomози mi prihvaćati moje slabosti i nemoći. Zagovaraj me kod Isusa kako bi me Isus digao iz mojih padova.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

*Bol bolova sve to ljući,
blaga Mati gledajući
muke slavnog Čeda svog.*

IV. POSTAJA ISUS SUSREĆE SVOJU SVETU MAJKU

Konkatedrala Uznesenja BDM Senj

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svatom križu otkupio svijet.

Šimun ih blagoslovi i reče Mariji, majci njegovoj: „Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan – a i tebi će samoj mač probosti dušu – da se razotkriju namisli mnogih srdaca!“

(..) A majka je njegova brižno čuvala sve ove uspomene u svom SRCU. (Lk 2,34-35,51b)

Na Isusovu križnom putu došao je trenutak kada susreće svoju Majku. Bila Mu je sasvim blizu. Sada je mogla ne samo srcem nego i rukom dotaknuti Isusove rane, Isusovu bol. Dotičući Njegove rane, mač boli probadao je i njezinu dušu. Koliko li je samo morala biti hrabra u tom trenutku kad je bila tako blizu svom trpećem Sinu! Pogled oči u oči pun boli bio je dovoljan da znaju da su srcem jedno uz drugo: da Majka pati uz Sina i da Sin pati vidjevši Majčinu bol.

Marija je u ovom križu iskusila svu dubinu boli koju može podnijeti jedno čisto majčino srce: biti sasvim blizu svom trpećem Sinu i trpjeti zajedno s Njim. Marijo, daj da u svom trpljenju budem ojačan vjerom da ste mi ti i Isus sasvim blizu i da je moja bol i vaša bol. Nisam sam.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

*Koji čovjek ne bi plako
Majku Božju videć tako
u tjeskobiolikoj?*

V. POSTAJA Šimun Cirenac pomaže Isusu nositi križ

Legenda o Majci Božjoj krasnarskoj potječe iz 1219. godine: " U šumi krasnarskoj, pastiri pasli svoja stada. Jednoga dana ugledaše na nekakvu panju čudesan cvijet, a u cvijetu sliku Majke Božje. Pastiri otrgnu cvijet i ponesu ga u Krasnarsko polje, gdje se od drevnih vremena nalazila kapelica. Ali prenesenog cvijeta najednom nestade, dok ga pastiri opet ne nadoše na istom panju u šumi. Videći narod te događaje, sagradi u šumi kapelicu u čast Majci Božjoj, a nad samim panjem, gdje se cvijet ukazao, podiže žrtvenik."

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te

jer si po svojem svjetom križu otkupio svijet.

Kad ga odvedoše, uhvatiše nekog Šimuna Cirenca koji je dolazio s polja i stave na nj križ da ga nosi za Isusom. (Lk 23,26)

Isusa je teret križa sve više pritiskao. Posrtao je. Zato su prisilili nekog nepoznatog čovjeka da Mu pomogne nositi križ. Nije to bila pomoć iz srca, nego iz prisile. No, Isus je dobro poznao Šimunovo srce.

Pogledao ga je pogledom ljubavi. Korak po korak pod istim križem, Šimunovo se srce mijenjalo. Nitko koga dotakne Kristova krv ne može ostati nepromijenjen.

Ali i Šimunu je trebalo vremena da shvati.

Marijina bol bila je gledati kako Njezin Sin sve više gubi snagu i treba pomoć. Pomoć Mu stiže prisilno, nerado, od neznanca.

Marijo, molim te za milost da zadržim mir u srcu kada dobijem potrebnu pomoć nerado, prisilno, kada osjetim da sam sâm. Marijo, pomози mi tada prepoznati kako sudjelujem u Isusovu križu.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

Tko protužit neće s Čistom

kada vidi gdje za Kristom

razdire se srce njoj?

VI. POSTAJA VERONIKA PRUŽA ISUSU RUBAC

ROĐENJE BDM - BORIČEVAC

Današnja crkva Rođenja BDM u Boričevcu dovršena je 1844 g. a a četinici su ju zapalili 1941., budući da je stanovništvo protjerano ili ubijeno, do kraja Domoivnskog rata nije se mogla raditi obnova crkve. Danas to čine bjelovarska udruga Boričevljana i tamošnji župnici.

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svjetom križu otkupio svijet.

Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja da bismo se u nj zagledali, ni ljupkosti da bi nam se svidio. Prezren bijaše, odbačen od ljudi, čovjek boli, vičan patnjama, od kog svatko lice otklanja, prezren bješe, odvrnut. A on je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo, dok smo mi držali da ga Bog bije i ponižava. (Iz 53,2b-4)

Isus, slika Očeva, najljepši od ljudskih sinova, trpivši pod teretom naših grijeha, sada ima iznakaženo, prezreno, bolno, neprepoznatljivo lice. Pa ipak, našla se jedna duša koja je mnogo riskirala kako bi barem malo olakšala Isusovu bol. Veronikina gesta izrazita je gesta čiste ljubavi. Učinila je ono malo što je mogla: progurala se kroz svjetinu i obrisala Isusovo krvavo lice. Dirnut tom ljubavlju, Isus joj je podario pravu ikonu svoga lica.

Marija je dobro poznavala Isusovo lice. Gledala Ga je s ljubavlju dok je odrastao. Sada je gledala Isusovo iznakaženo, bolno lice i to je bila njezina bol. Marijo, daj mi prepoznati Isusovo lice u svojoj braći i sestrama, posebno trpećima i učiniti gestu čiste ljubavi Isusovu licu.

Smiluj nam se, Gospodine!

Zarad grijeha svoga puka

Smiluj nam se! gleda njega usred muka,

i gdje bičem bijen bi.

VII. POSTAJA Isus pada drugi put pod križem

Rođenje BDM - Palanka

Župna Crkva BDM sagrađena je 1830. Sazidao ju je župnik Marko Ivanković. Crkva je zapaljena i opljačkana 1942. dok su župljane poklali i otjerali još 1941. 1983. Crkva je obnovljena a 2003. stavljen je i krov.

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svatom križu otkupio svijet.

Za naše grijehе probodoše njega, za opačine naše njega satriješe. Na njega pade kazna – radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše. Poput ovaca svi smo lutali i svaki svojim putem je hodio. A Gospodin je svalio na nj bezakonje nas sviju. Zlostavljahu ga, a on puštaše, i nije otvorio usta svojih. (Iz 53,5-7a)

Isus pada i drugi put. Težina grijehа kao da se povećava i pritišće nevinog Jaganjca. Bez otpora, Isus se nijemo predaje. Želi ispuniti Očevu volju do kraja. A Očeva je volja da se svi ljudi spase. Zato je ova žrtva tako velika i tako bolna.

Marija, Majka Sina Čovječjega, zna da njezin Sin trpi zbog grijehа čitavog čovječanstva, zbog bezakonja sviju. Ona, jedina od ljudi bez grijehа, sudjeluje u boli svoga nevinog Sina. Njezina je bol vidjeti i znati da će mnogi i dalje ostati u grijehu i da neće prihvatiti da Isusova patnja za njih bude otkupljujuća. Marijo, pomози mi izaći iz mojih grijehа i primiti otkupljenje Sina Božjega.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

Gleda svoga milog Sina, ostavljenog sred gorčina,
gdje se s dušom odijeli.

VIII. POSTAJA Isus tješi jeruzalemske žene

Crkva Uznesenja BDM - Cetinograd

Crkva je sagrađena 1981., obnovljena je neposredno Domovinskog rata, u kojem je minirana i zapaljena. Ponovno je sagrađena 1999. godine.

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svetoj križu otkupio svijet.

Za njim je išlo silno mnoštvo svijeta, napose žena, koje su plakale i naricale za njim. Isus se okrenu prema njima pa im reče: „Kćeri Jeruzalemske, ne plačite nada mnom, nego plačite nad sobom i nad djecom svojom.“ (Lk 23,27-28)

Iako bolno izranjen i u velikom trpljenju, Isus je primijetio i one koji su plakali nad Njim i Njegovom sudbinom. obraća im se govoreći da nije dovoljno samo ganuće i sućut, nego promjena života. Onaj tko istinski želi da Isus ostane s njim i koji trpi zbog Njegove muke, mora mijenjati život. Mora ostaviti grijeh živeći život vjere, nade i ljubavi.

Marijina bol bila je vidjeti mnoge koji neće imati snage promijeniti život i prihvatiti Isusa. Marijo, izmoli mi milost promijeniti život i prepoznati koja je snaga u Isusovu trpljenju. Pomozi mi prihvatiti trpljenje u mom životu.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

Vrelo milja, slatka Mati,

bol mi gorcu osjećati,

daj da s tobom procvilim.

BDM od Brda Karmela - Smiljan

Nakon što je izgorjela prethodna crkva, nova je sagrađena 1864. S obnovom crkve 1963., krenuo je vlc. Kaps i dovršio vlc. Nikola Turkalj

IX. POSTAJA ISUS PADA TREĆI PUT POD KRIŽEM

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svjetom križu otkupio svijet.

Zbog patnje duše svoje vidjet će svjetlost i nasititi se spoznajom njezinom. Sluga moj pravedni opravdat će mnoge i krivicu njihovu na sebe uzeti. Zato ću mu mnoštvo dati u baštinu i s mogućnicima plijen će dijeliti, jer sam se ponudio na smrt i među zlikovce bio ubrojen, da grijehe mnogih ponese na sebi i da se zauzme za zločince. (Iz 53,11-12)

Izmučen i satrven, Isus je pao i treći put. Teret križa nadilazio je Njegove ljudske snage. Isus je to prihvatio i predao se volji Očevoj, bez opiranja, bez ijedne riječi prigovora. Znao je da će Njegova patnja mnoge opravdati i izbrisati krivicu grijeha.

I Marija je bila prisutna kod trećeg Isusova pada. S boli je gledala kako je Njezin Sin ubrojen među zlikovce, kako težina križa i naših grijeha pritišću Njegovo izmučeno i izranjeno tijelo. Osjećala je svu težinu nepravde. No, kao i Isus, dragovoljno je prihvatila i ovu muku križa.

Marijo, pomози mi da me nepravde i neuspjesi ne obeshrabre, nego da u dragovoljnom prihvaćanju križa prepoznam blizinu Isusa, svoga Spasitelja.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

*Neka ljubav srca moga
Gori sveđ za Krista Boga,
da mu u svem omilim.*

Rođenje BDM - Bunić

Dao ju se sagraditi austrijski maršal Gideon Ernest Laudon, u gotičko-romaničkom stilu od klesana kamena. Za vrijeme II. sv. rata crkva je stradala ali su dobro očuvani zidovi, te se u novije vrijeme polako obnavlja.

X. POSTAJA Isusa svlače

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svetom križu otkupio svijet.

Vojnici pak, pošto razapeše Isusa, uzeše njegove haljine i razdijeliše ih na četiri dijela – svakom vojniku po dio. A uzeše i donju haljinu, koja bijaše nešivena, otkana u komadu odozgor dodolje. Rekoše zato među sobom: „Ne derimo je, nego bacimo za nju kocku pa komu dopane“ – da se ispuni Pismo koje veli: „Razdijeliše među se haljine moje, za odjeću moju baciše kocku.“ I vojnici učiniše tako. (Iv 19,23-24)

Isus se uspeo na vrh Kalvarije. Nakon svih poniženja slijedi još i ovo: oduzimaju Mu odjeću. Dopuštajući da vojnici učine i to, Isus pokazuje da potpuno prihvaća siromaštvo svoga čovječstva. Prihvaća svu bijedu, poniženost i slabost ljudskoga tijela i svojom krvlju otkupljuje dostojanstvo čovjeka stvorenog na sliku Božju.

Marija gleda kako vojnici bacaju kocku za Isusovu odjeću. Dobro shvaća da to nije kockanje samo za komad platna, nego da je na kocku stavljeno dostojanstvo ljudske osobe i njezine intime.

Marija koja je sva čista duboko trpi. Marijo, po boli ovoga križa izmoli mi čistoću duha, duše i tijela.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

*Rane drage, Majko sveta, Spasa za me razapeta,
tisni usred srca mog.*

ŽUPNA CRKVA POHOĐENJA BDM - BAŠKE OŠTARIJE

Građena je od 1855 do 1858. novi oltar i ostali namještaj u njoj su postavljeni 9. veljače 1866. U proljeće 1943. talijanski zrakoplovi bombardirali su mjesto pa je stradala i crkva, od koje su ostale samo zidine. Crkva je obnovljena od 1987. do početka Odrambeno Domovinskog rata.

XI. POSTAJA Isusa pribijaju na križ

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svatom križu otkupio svijet.

I kada dođoše na mjesto zvano Lubanja, ondje razapeše njega i te
zločince, jednog zdesna, drugoga slijeva. A Isus je govorio: „Oče,
oprosti im, ne znaju što čine!“ (Lk 23,33-34a)

Isusa, koji je prošao zemljom čineći dobro, pribijaju na križ.
Strahovita bol. I najsramotnija smrt.

Isus ne samo da prihvaća muku i svoju vlastitu smrt nego
dragovoljno oprašta moleći za mučitelje: „Oče, oprostite im, ne znaju
što čine!“ Isus je neshvatljivo milosrdje. Isus je ljubav koja ide do
kraja. Isus je Spasitelj kojemu je stalo do svakoga čovjeka, do
svakoga od nas.

Marija je i sada uz Isusa. Nijema je od boli, ali je jaka i vjeruje Bogu.
Naučila je od svoga Sina koliko je važno vršiti volju Očevu i vjerovati
svakoj Njegovoj riječi. Marija šuti, vjeruje i predaje svoga Sina i sebe.

Marijo, izmoli mi nepokolebljivu vjeru u Očev plan sa mnom, jer
Njegov je plan uvijek samo plan ljubavi. Pomozi mi da u ljubavi
idem do kraja.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

*Neka dođu i na mene
patnje za me podnesene
Sina tvojeg ranjenog.*

XII. POSTAJA Isus umire na križu

Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, sagrađena 1837. g.

U župi Klanac, nadomak Gospića, posvećena crkva Uznesenju Blažene Djevice Marije sagrađena je 1837. g., ali riječ je o crkvi izgrađenoj na ruševinama koje su ostale nakon najezde Turaka. Ovo je jedna među rijetkima koja nije oštećena u Domovinskom ratu. U njoj su Braća Hrvatskoga zmaja podigli 1936. g. ploču na kojoj piše da je u ovoj crkvi kršten otac Domovine Ante Starčević.

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svetoj križu otkupio svijet.

Uz križ su Isusov stajale majka njegova, zatim sestra njegove majke, Marija Kleofina, i Marija Magdalena. Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika kojega je ljubio, reče majci: „Ženo! Evo ti sina!“ Zatim reče učeniku: „Evo ti majke!“ I od toga časa uze je učenik k sebi. Nakon toga, kako je Isus znao da je sve dovršeno, da bi se ispunilo Pismo, reče: „Žedan sam.“ A ondje je stajala posuda puna octa. I natakošje na izopovu trsku spužvu natopljenu octom pa je primakošje njegovim ustima. Čim Isus uze ocat, reče: „Dovršeno je!“ I prignuvši glavu, preda duh. (Iv 19,25-30)

Isus umire. Ovo su Njegovi posljednji trenutci života. Trpljenje je doseglo svoj vrhunac. Ali i ljubav. I Marija je uz Isusa. U velikom trpljenju i velikoj ljubavi. Isus zna za sve što je u Majčinu srcu i izgovara svoje posljednje riječi. U tom času posvemašnje žrtve predaje joj ljubljenog učenika, a u njemu sve duše. Isusovo Srce žedja i ljubi sve, baš sve. I sve ih daje Majci. On želi da Marija svakome od nas bude Majka – Ona je primila Isusa i Ona će nam uvijek dati Isusa.

Zatim se obraća Ocu predajući Mu svoje posljednje kapi krvi – svoju ljubav do posljednjega daha. Sve je učinio. Sada je dovršeno.

Ostani uz Mariju i moli je da ti bude Majka, a Isus tvoj Spasitelj.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

Daj mi s tobom suze livat,

Raspetoga oplakivat

dokle diso' budem ja.

Crkva Gospe od Utjehe ili Bl. Dj. Marije od Utjehe (njemački Maria Trost) sagrađena je 1755. godine. Starije ime je bilo Otok kao obližnji Otok na Dobri danas u općini Bosiljevo, ovo može biti uzrok je da se kolokvijalno Trošmarijom naziva cijela župa sve do Grabrka i Duge Gore.

XIII. POSTAJA Isusa skidaju s križa

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svetoj križu otkupio svijet.

Nakon toga Josip iz Arimateje, koji je – kriomice, u strahu od Židova – bio učenik Isusov, zamoli Pilata da smije skinuti tijelo Isusovo. I dopusti mu Pilat. Josip dakle ode i skine Isusovo tijelo. (Iv 19,38) Isus je predao svoj duh Ocu. Sada Njegovo mrtvo tijelo predaju Njegovoj Majci u krilo. Majka bolno šuti i grli svoga Sina. Grli Njegove svete rane.

Ona zna da su te rane izvor spasenja za mnoge. Sačuvala je u svome srcu Isusove riječi da će Sin Čovječji mnogo trpjeti, biti ubijen, ali da će treći dan uskrsnuti. Zato Marijina bol nije očajna, nego prožeta vjerom i nadom.

Marijo, daj mi da zagrlim Isusove svete rane i da Isusove riječi budu uvijek žive u mom srcu kako bi imao snagu za život u svakom bolnom trenutku.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

U tvom društvu uz križ stati,

s tobom jade jadovati,

želja mi je jedina.

Župna crkva Uznesenja Marijina u Brinju

XIV. POSTAJA Isusa polažu u grob

*Prvi put se spominje 1388. kao crkva Sv. Marije sa samostanom augustinaca. U crkvi je 1476. pokopan Bartol Frankopan, a nadgrobna mu je ploča postavljena pred oltarom Sv. Bartolomeja. Turci su 1530. spalili crkvu i samostan.
(1914.-1918.) skinuta su zvana s brinjske crkve i pretopljena u topove i granate. Nova zvana dopremljena su i posvećena 1924. godine.
U Drugom svjetskom ratu (1941.-1945.) crkva je talijanskim bombardiranjem 1943. pretvorena u ruševinu.*

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te
jer si po svojem svjetom križu otkupio svijet.

A dođe i Nikodem – koji je ono prije bio došao Isusu noću – i donese sa sobom oko sto libara smjese smirne i aloja. Uzmju dakle tijelo Isusovo i poviju ga u povoje s miomirisima, kako je u Židova običaj za ukop. A na mjestu gdje je Isus bio raspjet bijaše vrt i u vrtu nov grob u koji još nitko ne bijaše položen. Ondje dakle zbog židovske Priprave, jer grob bijaše blizu, polože Isusa. (Iv 19,39-42) Isusovo tijelo je uređeno i pomazano miomirisima za ukop. Položeno je u grob. Grob je zapečaćen kamenom.

Sve je utihnulo.

Marija šuteći stoji uz grob. Prebire u svom srcu sve što se događalo. Prisjeća se Isusovih riječi i događaja iz Njegova života. U njezinu srcu Isus je živ. Živ je po vjeri koju ima u Njegovu riječ.

Marija vjeruje i u toj vjeri zna da ovo nije kraj. Marijo, pomози mi da ojača moja vjera. Ostani sa mnom dok čekam svoj susret s Uskrsnim Kristom.

Smiluj nam se, Gospodine!

Smiluj nam se!

*Kada dođu smrtni časi,
Kriste, Bože, nek me spasi
Majke tvoje zagovor.
Kad mi zemlja tijelo primi,
dušu onda uzmi ti mi
u nebeski blažen dvor.*

ZAVRŠNA MOLITVA

ŽUPNA CRKVA MAJKE BOŽJE SNJEŽNE U KRIVOM PUTU

Župna crkva u Krivom Putu posvećena je Majci Božjoj Snježnoj. Njezina gradnja započela je g. 1856, a g. 1910., srušeno je staro svetište i crkva je produljena. Novi oltar dovršen je 1934. dok je slika na njemu nabavljena je 1881. Za vrijeme župnika Galovića, dograđen je nad sakristijom mali stan.

ZAVRŠNA MOLITVA

Na kraju ovoga križnog puta
želim Ti, Isuse, zahvaliti
za sve što si učinio za mene
i za sve što si pretrpio za mene
kako bi me otkupio od moga grijeha
i dao mi život vječni.

Hvala Ti za milost što sam Te mogao susresti
i što sam Te mogao, Isuse,
zajedno s Marijom slijediti.

Hvala Ti, Isuse!

Hvala Ti, Marijo!

KRIŽNI PUT SU NAPISALE SESTRE BOSONOGE KARMELIĆANKE SAMOSTANA PRESVETOG SRCA ISUSOVA U GOSPIĆU.

Fotografije: preč. Mišel Grgurić i Valentina Borovac, neke su skinute sa mrežnih stranica gore navedenih župa

Lektura: Donata Rihtarić

POSEBNI DODATAK ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI MALO VIŠE:

POPIS CRKAVA I KAPELA POSVEĆENIH BL. DJEVICI MARIJI NA PODRUČJU GOSPIĆKO-SENJSKE BISKUPIJE

Prema: Draženko Tomić, *Štovanje Bl. Djevice Marije na području Gospićko-senjske biskupije*, u: *Beata Virgo de Miraculis*, KS, ZAGREB, 2011., str. 199-208.

POPIS CRKAVA I KAPELA POSVEĆENIH BL. DJEVICI MARIJI NA PODRUČJU GOSPIĆKO-SENJSKE BISKUPIJE

Ovdje su ukratko prikazane crkve i kapele bl. Djevice Mariji na području Gospićko-senjske biskupije. Poredane su prema kalendarskom redosljedu marijanskih blagdana u godini. U biskupiji ima 18 župnih crkava i 28 kapele posvećenih bl. Djevice Mariji, što znači ukupno 46.

Najveća Gospina župna crkva je senjska katedrala, a najveća područna ona u Poljicima (Otočac). Uza svaku pojedinu spomenuti su i neki povijesni podaci koji se tiču vremena njezine izgradnje, rušenja ili obnove, bez ikakve težnje da bi to bio potpun povijesni pregled dotične.

1. Bl. Djevica Marija Lurdska (11. veljače)

a) U ogulinskoj župi sv. Križa, na putu prema crkvi sv. Jakova, nalazi se kapela Gospe Lurdske. Podignuta je g. 1907. darovima župljana iseljenih u Ameriku. Temeljito je obnovljena 1935.

b) U Lovincu, u središtu mjesta, nalazi se kapela posvećena Gospi Lurdskoj. Izgrađena je 1936., a Srbi su je minirali u tijeku Domovinskog rata. Obnovljena je 1999.

c) U Žagi pokraj izvora rijeke Zagorske Mrežnice, u župi Zagorje Ogulinsko, nalazi se kapela Gospe Lurdske, izgrađena 1936.

d) U Velikom Skočaju, u župi Zavalje, nalazi se filijalna crkvice Gospe Lurdske (»Bijele Gospe«), izgrađena 1912. Srušena je u Domovinskom ratu, a potom temeljito obnovljena.

e) U Trošmariji, u blizini župne crkve, kapela je Gospe Lurdske u špilji ukazanja.

f) U Gospiću, u Općoj bolnici na prvom katu, nalazi se kapela Gospe Lurdske. Blagoslovljena je na spomendan Gospe Lurdske i Svjetski dan bolesnika g. 2009., a u povodu 150. obljetnice zdravstvene skrbi u Gospiću (tj. dolaska sestara sv. Križa u Gospić) i 60. obljetnice komunističkog istjerivanja redovnica iz gospićke bolnice.

2. Navještenje Gospodnje (25. ožujka)

Iako je svetkovini Utjelovljenja Riječi, koja se nazivala »Navještenje bl. Djevice Marije«, u obnovljenomu Rimskom kalendaru vraćen naslov »Navještenje Gospodnje«, ona je bila i ostala blagdan Krista i Djevice zajedno, pa je vezana i uz Marijine crkve.

a) Župna crkva u Gospiću posvećena je Navještenju bl. Djevice Marije. Dovršena je g. 1783., a pokrajni oltari bili su posvećeni sv. Franji i sv. Jeronimu. Crkva je 15. rujna 1991. zapaljena. Budući da je nadsvođena, dosta je toga unutra ostalo neoštećeno i tek kasnije stradalo od vlage. Na crkvi je memorijalna ploča poginulima u bitki kraj Bilaja g. 1809. (R. Frangeš-Mihanović). Jubilejske godine 2000. papa Ivan Pavao II. proglašava je katedralom i prvom crkvom novoosnovane biskupije.

b) U Senju se nalazi crkva posvećena Navještenju bl. Djevice Marije - crkva sv. Marije od Arta. Ta jednobrodna građevina s polukružnom apsidom i zvonikom na preslici izvan gradskih je zidina, u blizini morske obale na rtu »Artu«, i zavjetna je crkva senjskih mornara. Na tom mjestu crkva se prvi put spominje g. 1489., ali je vjerojatno porušena. Ponovno se spominje od prve polovice XVII. stoljeća. Crkveni inventar u njoj pretežno je iz druge polovice XVIII. i s početka XIX. stoljeća. Zadnjih nekoliko godina intenzivno se obnavlja.

3. Bl. Djevica Marija Pomoćnica (24. svibnja)

a) Župna crkva bl. Djevice Marije Utješiteljice (Pomoćnice) u Trošmariji sagrađena je i posvećena g. 1755., a g. 1766. dovršen joj je prezbiterij. Zalaganjem župnika Željka Kutena, temeljito je obnovljena g. 2000. sudjelovanjem župljana i mještana iseljenika.

b) U Drežničkom Selištu, u župi Drežnik Grad, nalazi se crkvica posvećena Mariji Pomoćnici. Izgradio ju je Josip Bogović 1977. Srbi su je razorili g. 1991., a nakon Domovinskog rata je obnovljena.

c) Na Jadovnom, u župi Trnovac, nalazi se kapela posvećena Mariji Pomoćnici. Gradio ju je župnik Josip Kapš od g. 1963. do 1967., a kip Marije Pomoćnice za nju darovale su Vera i Rina Mesić, udane u Italiju.

4. Pohođenje bl. Djevice Marije (31. svibnja)

a) Na Baškim Oštarijama župna crkva posvećena je Pohođenju bl. Djevice Marije. Građena je od g. 1855. do g. 1858. (dimenzija 11 × 26 m). Novi veliki oltar i ostali namještaj u njoj postavljen je 9. veljače 1866. za vrijeme župnika Bonaventure Kertizze. U proljeće g. 1943. talijanski su zrakoplovi bombardirali mjesto, pa je stradala i crkva od koje su ostale samo zidine. Za sasvim smanjen broj žitelja (g. 1988. samo ih je pedesetak), Austrijanci su je g. 1987. počeli obnavljati i neposredno pred Domovinski rat stavili pod krov i posve opremili oltarima i vitrajima.

b) U Brlogu je župna crkva posvećena Pohođenju bl. Djevice Marije. Sagrađena je g. 1855. i potpuno obnovljena g. 1984., ali je već u rujnu g. 1991. zapaljena. Izgorjela je sva drvena građa u tornju i na krovu crkve, a kako su nad lađom volte, sačuvano je nešto od inventara. Što nisu uništili pobunjeni Srbi, dokrajčile su lička zima i vlaga.

c) Nedaleko od sela Bakovac, u župi Gornji Kosinj, nalazi se hodočasnička kapela Pohođenja bl. Djevice Marije, sagrađena 1933. godine.

5. Bl. Djevica Marija od brda Karmela (16. srpnja)

a) Nakon što je izgorjela prethodna, u Smiljanu nalazimo da je gradnja nove crkve, posvećene Gospi Karmelskoj, okončana g. 1864., o čemu svjedoči natpis iznad glavnih vrata: »Pod Franjom Josipom I., carom austrijskim i

kraljem ugarskim i hrvatskim, državnim troškom i žrtvom puka smiljanskoga sagrađena bi ova župna crkva BD Marije od Karmela za Tome Jelčića, mjesnog župnika, godine 1864.« A iznad sakristijskih vrata je spomen ploča s natpisom: »Ovu novosagrađenu crkvu smiljansku BD Marije od Karmela posvetio je presvijetli gospodin biskup Dr. Vjenceslav Šoić dne. 17. mjeseca kolovoza 1864. Stavio Tomo Jeličić, mjesni župnik.« U crkvi su pokrajni oltari posvećeni sv. Ani i sv. Antunu Padovanskom. Sliku Gospe od Karmela na glavnom oltaru darovao je Franjo Bach. Župnik Josip Kapš g. 1963. crkvu počinje obnavljati, a u novije vrijeme su elektrificirana zvana, stavljena hrastova vrata i prozori, stubište do pjevališta i bakreni pokrov.

b) Današnja župna crkva Gospe Karmelske u Kuterevu izgrađena je 1724. godine.

c) U Žegar, u župi Perušić, nalazi se kapela Gospe Karmelske.

d) U Raspičinoj Dragi, u župi Stajnica, također se nalazi kapela Gospe Karmelske.

e) Na Glavici se, u župi Slunj, nalazi kapela Gospe Karmelske. Nije uništena u Domovinskom ratu, pa je to najsačuvaniji sakralni objekt u Slunjskom dekanatu. Srušena su ulazna vrata i odnesene slike iz nje.

f) U Gornjoj Kladi, u starigradskoj župi, nalazi se mala kapela Majke Božje koju je sredinom XIX. st. dao napraviti Stjepan Vukušić kao zavjet za spašeni život u Australiji. Nad četvrtastim pročeljem, koje je poput zida, izdiže se preslica s jednim zvonom, a otvorena je sa zapadne strane, pa je spoj usputne kapelice i crkvice. Krov joj je obnovljen za župnikovanja Drage Babića (1960.-1970.). Zvono je nestalo u I. svjetskom ratu, pa su mještani pribavili novo poslije rata. U njoj je oltarni stol, zapravo greda između dviju bočnih stranica. Ističe se kip Gospe Škapularske, koji je poslije obnove g. 1990. dobio izgled Gospe Fatimske.

g) U senjskoj katedrali nalazi se kip Gospe Karmelske (Gospe Ribarske) i svake godine se upriličuje vrlo svečana procesija na njezin blagdan.

6. Posvećenje bazilike Svete Marije ili Gospa Snježna (5. kolovoza)

a) Župna crkva u Krivom Putu posvećena je Majci Božjoj Snježnoj. Njezina gradnja započela je g. 1856., a g. 1910. srušeno je staro svetište i crkva produljena. Novi oltar je dovršen g. 1934., dok je slika na njemu nabavljena 1881. Godine 1964. promijenjen je na crkvi krov, za župnika Galovića (1973.-1985.), te je dograđen nad sakristijom mali župni stan.

b) U župi Cvitović je kapela na čast bl. Djevice Marije koja se spominje g. 1334. i potom 1501. U narednim desetljećima izgubio se spomen pred turskom najezdom. Anto Trgovčević izgradio je novu kapelu u čast Majke Božje Snježne, a blagoslovio ju je 5. kolovoza 2007. biskup Mile Bogović.

7. Uznesenje bl. Djevice Marije ili Velika Gospa (15. kolovoza)

a) Župna crkva u Klancu je nakon Turaka (g. 1695., biskup Glavinić) dobila krov. Godine 1723. već ima 4 oltara. Benzoni kaže da su crkvu sagradili sami župljani. Godine 1890. dobila je nove oltare, propovjedaonicu i krstionicu.

b) Župna crkva u Oštarijama posvećena je Uznesenju bl. Djevice Marije, a izgrađena je oko 1450 kao najveća trobrodna gotičko-renesasna crkva. Turci su je g. 1521. zapalili, pa je ostala nepopravljena i godinama se pomalo urušavala. Nakon prestanka turske opasnosti, g. 1668., sagrađena je današnja župna crkva kojoj je kasnije dograđen i toranj. Popravak crkve započinje u XVIII. st., da bi s preuređenjima na kraju XIX. st. dobila današnji

izgled. Svetište stare crkve postaje lađa, a sakristija kapela sv. Sebastijana. Pročelni zvonik je izgrađen umjesto staroga gotičkog.

c) Župnu crkvu Uznesenja bl. Djevice Marije u Brinju sagradio je oko g. 1700. na ostacima starije samostanske crkve sv. Marije iz g. 1476. pop Marko Mesić. Jednobrodna je to prostrana građevina s poligonalnim svetištem kojoj je na pročelje naslonjen zvonik. Od posljedica talijanskog bombardiranja na blagdan Velike Gospe g. 1943., ostale su samo zidine. Obnova je započela g. 1959. i dovršena 1960. Prva sveta misa u obnovljenoj crkvi služena je na blagdan Velike Gospe 1960.

d) Katedrala u Senju posvećena je Uznesenju bl. Djevice Marije. Dokaz njezine starosti je zvonik iz g. 1000. koji je pred njom stajao do 1826. Iz g. 1169. spominje se njezina dogradnja. Godine 1271. Senjani biraju Krčke knezove za stalne potestate i upravitelje grada pred crkvom sv. Marije (katedralom). Katedrala je u XV. i XVI. st. jednobrodna i vjerojatno vrlo bogate fasade. Krajem XVI. st. ima 13 oltara. Krajem XVII. st. je obnovljena, a sredinom XVIII. st. sagrađena joj je lijeva lađa. Početkom XIX. st. izgrađena je kripta s 25 ukopnih mjesta ispod desne lađe. Bombardiranjem u listopadu g. 1943. i veljači g. 1944., katedrala je teško oštećena: srušen joj je krov i oštećeno pročelje.

e) U proljeće g. 1891. župnik Ernest Krainčević je započeo izgradnju današnje crkve Uznesenja bl. Djevice Marije u Cetingradu. Već u listopadu stavljena je pod krov, o čemu župnik piše: »Jer obće jest mnijenje da ne samo u bližnjoj već i daljoj okolici nema crkve koja jednaka jest ovoj.« Neposredno prije Domovinskog rata crkva je obnovljena, ali je 4. studenog 1991. zapaljena i 1. prosinca 1991. minirana. Ponovno izgrađenu, današnju crkvu g. 1999. blagoslovio je riječki nadb. Anton Tamarut. Njezino uljepšavanje i nabavljanje inventara još traje.

f) Na Krasnu je svetište bl. Djevice Marije u kojem se slavi Uznesenje Marijino. Svetište je bilo neko vrijeme župna crkva i poznato hodočasničko mjesto, koje se spominje od g. 1641., a poslije je dograđivano. U crkvi je kasetirani svod koji su g. 1759. oslikala braća Lukanović.

8. Bl. Djevica Marija Kraljica (22. kolovoza)

a) U Lađevcu je pored župnog stana g. 1913. izgrađena drvena kapela posvećena bl. Djevici Mariji Kraljici. U Domovinskom ratu je uništena, pa je nakon Oluje sazidana kamena kapela.

9. Rođenje bl. Djevice Marije ili Mala Gospa (8. rujna)

a) Današnja crkva Rođenja bl. Djevice Marije u Boričevcu dovršena je g. 1844., a četnici su je zapalili u kolovozu 1941. Budući da je stanovništvo tijekom II. svjetskog rata protjerano ili pobijeno, do svršetka Domovinskog rata nije se moglo raditi na njezinoj obnovi. Danas to čine bjelovarska Udruga Boričevljana i tamošnji župnici.

b) U Buniću je župna crkva Rođenja bl. Djevice Marije. Dao ju je sagraditi austrijski maršal Gideon Ernest Laudon (1717.-1790.) u gotičko-romaničkom stilu od klesana kamena. Za II. svjetskog rata crkva je stradala, ali su se dobro očuvali zidovi, te se u novije vrijeme polako obnavlja.

c) Župna crkva Rođenja bl. Djevice Marije u Palanki sagrađena je 1830. Sazidao ju je župnik Marko Ivanović, koji je ondje boravio 50 godina. Crkva je g. 1942. opljačkana i zapaljena, a ljudi već za ustanka u srpnju g. 1941. protjerani ili poklani. Godine 1983. nadb. J. Pavlišić i župnik Petar Butković obnovili su crkvu i sagradili joj betonski krov. U povodu 200. obljetnice uspostave župe, g. 2007., biskup M. Bogović, sa župnikom fra Jakovom Prcelom, ondje je slavio sv. misu. Prošle godine stavljen je crijep.

d) U župi Saborsko na groblju je kapela Rođenja bl. Djevice Marije iz XVIII. stoljeća. U ratu je devastirana, a g. 2008. joj je stavljen krov po uzoru na izvorni.

e) U Ličkom Cerju, u župi Sveti Rok, kapela je Rođenja bl. Djevice Marije, izgrađena u novije vrijeme.

f) U župi Zagorje, u Kaševarima, kapela je sv. Nedjelje. Tamo se kapela spominje već 1550. Obnovljena je g. 1835., zatim poslije udara groma sedamdesetih godina prošlog stoljeća i opet 1991. godine.

g) U Brinjskoj Kamenici, u župi Brinje, također je kapelica sv. Nediljice.

10. Bl. Djevica Marija Žalosna (15. rujna)

a) U župi Trnovac je kapela bl. Djevice Marije Žalosne. Župnik Josip Kapš je od crkve sv. Nikole do nje od g. 1963. do 1967. gradio križni put. Tih godina je obnovio i kapelu (krov, prozori, vrata, ograda, stepenice, betonska staza produžena do izlaska na gornju cestu).

b) U Otočcu na Fortici je kapela bl. Djevice Marije Žalosne. Posvetio ju je g. 1725. biskup Nikola Pohmajević. Zadnjih godina se intenzivno obnavlja, a od podnožja brijega do nje je izgrađen križni put u kamenu.

c) U Karlobagu postoji kapela bl. Djevice Marije od Sedam žalosti. Sagrađena je g. 1727., a posvetio ju je senjsko-modruški i krbavski biskup N. Pohmajević.

d) U Slunju, na starom groblju, skromna je kapela bl. Djevice Marije Žalosne koja se naziva i kapela Marije Magdalene. Ponutrica je devastirana.

11. Bl. Djevica Marija od Krunice (7. listopada)

a) U Čanku je župna crkva bl. Djevice Marije od Krunice. Sagrađena je g. 1728., a 10. prosinca 1991. navalili su četnici i jugovojska iz smjera Korenice te je sutradan minirali, tako da je ostala samo gromača kamenja. Spašena su jedino dva zvona. Ondje je ponovno sagrađena crkva, manjih dimenzija, i posvećena 13. listopada 2002.

b) Župna crkva bl. Djevice Marije od Krunice u Ličkom Lešću sagrađena je g. 1780. i obnovljena 1913.

12. Bezgrješno začće bl. Djevice Marije (8. prosinca)

a) U Otočcu se nalazi velika (područna) crkva Bezgrješnog začća bl. Djevice Marije u Poljicima. Podigla ju je obitelj Aichelburg 1776. godine.

b) U Smiljanu se, na mjesnom groblju, nalazi kapela Bezgrješnog začća Marijina. Podignuta je u stilu starijih hrvatskih crkva. Na mjestu stare, današnju crkvu sazidao je majstor Franjo Bach, a dovršena je 16. srpnja 1863. kao grobljanska. U njoj se nalazi drveni oltar Krvi Kristove.

13. Bezgrješno Srce Marijino (subota nakon 2. nedjelje poslije Duhova)

a) U Cerovniku se, na groblju, nalazi kapela Srca Isusova i Marijina. Stradala je u Domovinskom ratu i obnovljena krajem 1990-tih.

b) U Cerovniku se nalazi još jedna kapela bl. Djevice Marije u samom mjestu. Srbi su je zapalili 1941. Poslije II. svjetskog rata mještani su na njezinu mjestu tri puta podizali križ, koji su tadašnje vlasti uporno uklanjale. Stradala je i u Domovinskom ratu, a obnovljena je 1996.

14. Marija, Majka Crkve (Duhovski ponedjeljak)

a) U Plitvicama se treba izgraditi župna crkva bl. Djevice Marije, Majke Crkve. Inicijativa za to seže do g. 1895. kad je osnovano »Društvo za uređenje i poljepšanje Plitvičkih jezera«, sa zadatkom da, uz ostalo, u Plitvicama sagradi crkvu. Naredne godine tamo je sagrađena improvizirana kapelica. Herman Bollè napravio je projekt za novu crkvu, a do g. 1910. skupilo se za to i nešto novca, te slika i raspelo koji su se čuvali u drežničkoj crkvi. Nakon I. svjetskog rata biskup Viktor Burić je g. 1939. raspisao sabirnu akciju za izgradnju Gospine crkve u Plitvicama. Nakon II. svjetskog rata za to nije bilo inicijative. U novije vrijeme javljaju se opet neki glasovi za izgradnju crkve u Plitvicama.

Kratki osvrt

Brojnost crkava posvećenih bl. Djevici Mariji na području Gospićko-senjske biskupije svjedoči o velikoj pobožnosti vjerničkog puka prema Gospi. Ta pobožnost posebno je očita o blagdanu Velike Gospe, ali i o drugim marijanskim blagdanima. Može se uočiti kako je na tim, osmanlijskim osvajanjima i seobama ugroženim područjima, zamrla pobožnost prema nekim svecima koje još uvijek možemo naći na sigurnijim mjestima gdje Osmanlije nisu haračili. Vjerujemo da će vjernički katolički puk na ličkim i širim područjima i ubuduće svoju pobožnost prema Majci Gospodinovoj izražavati izgradnjom crkava posvećenih bl. Djevici Mariji i njihovim uređivanjem.

- Katedrala Navještenja BDM - Gospić
- Svetište Gospe od Čudesa - Oštarije
- Crkva Majke Božje Poljica - Otočac
- Konkatedrala Uznesenja BDM - Senj
- Crkva Majke Božje od Krasna - Krasno
- Crkva rođenja BDM - Boričevac
- Crkva rođenja BDM - Palanka
- Crkva Uznesenja BDM - Cetingrad

- Crkva BDM od Brda Karmela - Smiljan
- Crkva Rođenja BDM - Bunić
- Crkva Pohođenja BDM - Baške Oštarije
- Crkva Uznesenja BDM - Klanac
- Crkva Gospe od Utjehe - Trošmarija
- Crkva Uznesenja Marijina - Brinje
- Crkva Majke Božje Snježne - Krivi put